



รายละเอียดของรายวิชา

วิทยาลัย เกษศาสตร์ หมวดวิชา เกษสหเวชและตัวยา
หลักสูตร เกษศาสตรบัณฑิต

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

PHR 241 เกษสมุนไพโร 2(2-0-4)
(Phytomedicine)

วิชาบังคับร่วม -

ภาคการศึกษา ภาคการศึกษา 1 ชั้นปีที่ 2
กลุ่ม 01, 02

ประเภทของวิชา ☐ วิชาปรับพื้นฐาน
☐ วิชาศึกษาทั่วไป
☒ วิชาเฉพาะ
☐ วิชาเลือกเสรี

อาจารย์ผู้รับผิดชอบ ผศ.ดร.ภญ.อรพรรณ เตียรณพงษ์
อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน

อาจารย์ประจำ
อาจารย์ประจำ

อาจารย์ผู้สอน รศ.ดร.ภก.ทศธร จรุงรัตน์

☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ

รศ.ดร.อภิรักษ์ สกุลปักษ์

☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ

ผศ.ดร.ภญ.อรพรรณ เตียรณพงษ์

☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ

ผศ.ภญ.ชนนภัส ชูโชติ

☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ

อ.ภญ.อาทิมนต์ วุฒิพงศ์

☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ

อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน

☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ

สถานที่สอน วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

☒ ในที่ตั้ง ☐ นอกที่ตั้ง

วันที่จัดทำ 6 สิงหาคม 2568

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของรายวิชาและส่วนประกอบของรายวิชา

1. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

หลังจากศึกษาแล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายรสของยาและคณาเภสัชตามหลักการทางเภสัชกรรมไทยได้
2. อธิบายถึงสรรพคุณและข้อควรระวังของสมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน และสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพรได้
3. อธิบายถึงสารสำคัญหรือสารออกฤทธิ์ในสมุนไพร ตำรายาพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษาอาการต่าง ๆ ได้
4. อธิบายถึงการนำพืชมาใช้ประโยชน์ด้านการแต่งสี กลิ่น และรสได้
5. เลือกใช้ในสมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร หรือ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อรักษาโรคและอาการต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่กำหนดได้

2. คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย

มาตราไทย รสของยาและคณาเภสัช หลักในการใช้สมุนไพร สมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษาอาการในระบบต่าง ๆ โดยเน้นสมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติรวมถึงสมุนไพรที่นิยมใช้ในปัจจุบัน สมุนไพรที่ใช้แต่งสี และ เครื่องเทศ

คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ

Thai measurement units; tastes of drugs and drug composition in Thai Traditional Medicine (TTM); principles and practices of using medicinal plants; medicinal plants and herbal products used in several body systems; medicinal plants in the Primary Health Care Promotion Program, the National List of Essential Medicinal Herbs, and commonly used medicinal plants; and natural colourants and spices.

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษา

มี3..... ชั่วโมง/สัปดาห์

☒ e-mail : ...orawan.t@rsu.ac.th

☐ Facebook :.....

☐ Line :.....

☐ อื่น ๆ ระบุ.....

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวัง มีดังต่อไปนี้

PLO1 ให้การบริบาลทาง เภสัชกรรมในกลุ่มโรค ที่ครอบคลุมในระดับ สมรรถนะร่วม						PLO2 ให้การบริบาลทางเภสัช กรรมในกลุ่มโรคที่ ครอบคลุมในสมรรถนะ เฉพาะสาขาด้านการ บริบาลทางเภสัชกรรม							PLO3 พัฒนayaและผลิทยาที่มีคุณภาพ ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และ แก้ปัญหาทางด้านการเภสัชกรรม อุตสาหกรรมในสถานการณ์จริง										PLO4 ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับระบบ การ สาธารณสุข ระบบสุขภาพ และระบบ คุ้มครอง ผู้บริโภคด้าน ยาและสุขภาพ				PLO5 ปฏิบัติงาน อย่างมี คุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพ				PLO6 ใช้จรรยาบรรณ (soft skills) ในการ ปฏิบัติงานทาง เภสัชกรรม				PLO7 ประยุกต์ใช้ ความรู้ของ การเป็นผู้ ประกอบ การของ วิชาชีพ เภสัชกรรม	
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2
					●			●																												

สมรรถนะการเรียนรู้ของรายวิชา

วิชา	Generic skill (G)	Knowledge (K) (Cognitive)	Skill (S) (Psychomotor)	Attitude (A) (Affective)
PHR 241 เภสัชสมุนไพร		K1.6-1 K2.3-1		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา (Course learning outcomes: CLOs)

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาแล้วสามารถ

PHR241-CLO1-PLO1.6	อธิบายรสของยาและคณาเภสัชตามหลักการทางเภสัชกรรมไทยได้
PHR241-CLO2-PLO1.6	อธิบายถึงสรรพคุณและข้อควรระวังของสมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน และสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพรได้
PHR241-CLO3-PLO1.6	อธิบายถึงสารสำคัญหรือสารออกฤทธิ์ในสมุนไพร ตำรายาพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษาอาการต่าง ๆ ได้
PHR241-CLO4-PLO1.6	อธิบายถึงการนำพืชมาใช้ประโยชน์ด้านการแต่งสี กลิ่น และรสได้
PHR241-CLO5-PLO2.3	เลือกใช้สมุนไพรในสาธารณสุขมูลฐาน สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร หรือ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อรักษาโรคและอาการต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่กำหนดได้

2. วิธีการสอน เพื่อพัฒนาความรู้หรือทักษะในข้อ 1 และการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของรายวิชา

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา(CLOs)	G / K / S / A Level	กลยุทธ์/วิธีการสอน	กลยุทธ์/วิธีการวัดและการประเมินผล
PHR241-CLO1-PLO1.6	K level 1	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ	- สอบข้อเขียน
PHR241-CLO2-PLO1.6	K level 2	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ	- สอบข้อเขียน
PHR241-CLO3-PLO1.6	K level 2	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ	- สอบข้อเขียน
PHR241-CLO4-PLO1.6	K level 1	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ	- สอบข้อเขียน
PHR241-CLO5-PLO2.3	K level 2	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ	- สอบข้อเขียน - Assignment

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	CLOs	กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	จำนวนชั่วโมง	ชั่วโมงสอนนี้เป็นการสอนแบบเชิงรุก (active learning)	ผู้สอน
1	หลักในการใช้สมุนไพร ประวัติและความเป็นมาของสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐานและบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร	2,3	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
2	มาตราไทย รสของยาและคณาเภสัช	1	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน
3-5	สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณและผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา กลุ่มอาการของระบบทางเดินอาหาร	2,3	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	6	ไม่ใช่	ผศ.ดร.ภญ.อรรพรรณ เตียรณพงษ์
6	สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณและผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา กลุ่มอาการทางกล้ามเนื้อและกระดูก	2,3	บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	รศ.ดร.อภิรักษ์ สุกุลปักษ์

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	CLOs	กิจกรรมการเรียนรู้ สอนและสื่อที่ใช้	จำนวน ชั่วโมง	ชั่วโมงสอนนี้เป็นการ สอนแบบเชิงรุก (active learning)	ผู้สอน
7	กรณีศึกษา : สมุนไพร ตำรายา แผนโบราณ และผลิตภัณฑ์ สมุนไพรที่ใช้รักษาอาการ ต่าง ๆ (1)	5	นำเสนอ	2	ใช่	คณาจารย์ผู้สอน
8	สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา กลุ่มอาการของระบบ ทางเดินหายใจ	2,3	บรรยาย พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	อ.ภญ.อาทิมนต์ วุฒิพงศ์
9	กรณีศึกษา : สมุนไพร ตำรายา แผนโบราณ และผลิตภัณฑ์ สมุนไพรที่ใช้รักษาอาการ ต่าง ๆ (2)	5	ศึกษาด้วยตนเอง	2	ใช่	คณาจารย์ผู้สอน
10	สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา กลุ่มอาการทางระบบผิวหนัง	2,3	บรรยาย พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	ผศ.ภญ.ชมนภัส ชูโชติ
11	สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา กลุ่มอาการในระบบไหลเวียน โลหิต	2,3	บรรยาย พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	รศ.ดร.ภก.ทศธร จรรยารัตน์
12	สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา กลุ่มอาการในระบบสูตินรีเวช	2,3	บรรยาย พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	รศ.ดร.ภก.ทศธร จรรยารัตน์
13	สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา กลุ่มอาการของระบบทางเดิน ปัสสาวะ	2,3	บรรยาย พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	รศ.ดร.ภก.ทศธร จรรยารัตน์
14	สมุนไพร ตำรายาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ใช้รักษา ถอนพิษเบื่อเมา ลดความอยาก บุหรี่ สมุนไพรแต่งสี และเครื่องเทศ	2,3,4	บรรยาย พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ PowerPoint presentation	2	ไม่ใช่	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	CLOs	กิจกรรมการเรียนรู้ สอนและสื่อที่ใช้	จำนวน ชั่วโมง	ชั่วโมงสอนนี้เป็นการ สอนแบบเชิงรุก (active learning)	ผู้สอน
15	กรณีศึกษา : สมุนไพร ตำรายา แผนโบราณ และผลิตภัณฑ์ สมุนไพรที่ใช้รักษาอาการ ต่าง ๆ (3)	5	นำเสนอ	2	ใช่	คณาจารย์ผู้สอน
รวม				30		

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

2.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

- ก. การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน (formative assessment) โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้
- ให้ผู้เรียนตอบคำถาม และนำเสนอกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา
 - ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ข. การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ (summative assessment) โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้
- สอบข้อเขียน ในการสอบกลางภาค สอบครั้งที่ 2 และสอบปลายภาค
- ค. เครื่องมือและน้ำหนักในการประเมินผล

ผลลัพธ์การเรียนรู้ ระดับรายวิชา (CLOs)	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล (%)
PHR241-CLO1- PLO1.6	สอบข้อเขียน	ในสัปดาห์ที่จัดสอบกลางภาค และสอบปลายภาค	7
PHR241-CLO2- PLO1.6	สอบข้อเขียน	ในสัปดาห์ที่จัดสอบกลางภาค และสอบปลายภาค	30
PHR241-CLO3- PLO1.6	สอบข้อเขียน	ในสัปดาห์ที่จัดสอบกลางภาค และสอบปลายภาค	30
PHR241-CLO4- PLO1.6	สอบข้อเขียน	ในสัปดาห์ที่จัดสอบกลางภาค และสอบปลายภาค	3.5
PHR241-CLO5- PLO2.3	สอบข้อเขียน	ในสัปดาห์ที่จัดสอบกลางภาค และสอบปลายภาค	14.5
	Assignment	สัปดาห์ที่ 7 และ 15	15

2.2 การให้ระดับชั้นและการตัดเกรด

ลำดับชั้น	ช่วงคะแนน
A	80 - 100
B+	75 - 79
B	70 - 74
C+	65 - 69
C	60 - 64
D+	55 - 59
D	50 - 54
F	0 - 49

2.3 การสอบแก้ตัว (ถ้ารายวิชากำหนดให้มีการสอบแก้ตัว)

☒ ไม่มี

☐ มี

3. การอุทธรณ์ต่อรายวิชา

3.1 วิธีการอุทธรณ์

นักศึกษาสามารถอุทธรณ์เรื่องผลการประเมิน ผลการศึกษา โดยเขียนคำร้องถึงอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาหรือหัวหน้าหมวดวิชาที่เกี่ยวข้อง

3.2 ผู้รับการอุทธรณ์

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาหรือหัวหน้าหมวดวิชา

3.3 กระบวนการหรือวิธีการจัดการ

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาหรือหัวหน้าหมวดวิชารับข้อร้องเรียนและนำเข้าสู่ที่ประชุมหมวดวิชา หากไม่ได้ข้อสรุป จะนำเข้าสู่ที่ประชุมของคณะกรรมการวิชาการของวิทยาลัย

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

1. เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. การดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเองด้วยยาสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน. นนทบุรี : ศูนย์พัฒนาตำราการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา, 2548.
2. กองผลิตภัณฑ์สมุนไพร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2566. ปทุมธานี : บริษัท มินนี่ กรุ๊ป จำกัด, 2566.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

1. ชยันต์ พิเชียรสุนทร และ วิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม 2 เครื่องยาพิษวิทยุ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2545.
2. ชยันต์ พิเชียรสุนทร และ วิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม 5 คณาเภสัช. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2547.
3. ชยันต์ พิเชียรสุนทร, ศุภชัย ตียวรนนท์ และ วิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม 6 เภสัชกรรม. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2555.

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. World Health Organization. WHO monograph on selected medicinal plants volume 1. Geneva Malta, 1999.
2. World Health Organization. WHO monograph on selected medicinal plants volume 2. Geneva Malta, 1999.
3. World Health Organization. WHO monograph on selected medicinal plants volume 3. Geneva Malta, 2001.
4. World Health Organization. WHO monograph on selected medicinal plants volume 4. Geneva Malta, 2005.

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- แบบประเมินอาจารย์ และแบบประเมินรายวิชา
- การสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- ผลการสอบคะแนนของนักศึกษา/การเรียนรู้
- การทวนสอบผลการประเมินการเรียนรู้
- ผลการประเมินการสอนของผู้อื่น

3. การปรับปรุงการสอน

- อาจารย์ในหมวดวิชาร่วมกันพิจารณาข้อมูลในด้านต่าง ๆ พร้อมเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- ☐ สัมภาษณ์นักศึกษา
- ☐ การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษา.....
- ☐ การตรวจสอบการให้คะแนนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา.....
- ☒ การประเมินความรู้รอบยอดโดยการสอบข้อเขียน
- ☐ รายงานผลการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน.....
- ☐ แบบสำรวจ/แบบสอบถาม.....
- ☒ อื่น ๆ ระบุ
 - มีการพิจารณาผลการตัดเกรดของนักศึกษาโดยที่ประชุมของหมวดวิชา
 - มีการทวนสอบผลการตัดเกรดโดยคณะกรรมการวิชาการคณะ และคณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการ

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

- ปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา โดยพิจารณาจากผลการประเมินการสอนโดยนักศึกษา
- ปรับปรุงประมวลรายวิชาทุกปีตามข้อเสนอแนะของคณาจารย์ในหมวดวิชา